

YGM SİSTEMİNDE GÜNDEM:“GÜNLÜK RAPOR”

Haki Demirtaş
Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri

I. ÖZET

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği (YGM) sisteminin, Devletin fonksiyonlarının artması sonucunda topluma sunulması öngörülen hizmetlerin kalitesinin azalması, bu hizmetlere ulaşmanın yavaşlaması, mevcut durumun ihtiyaçlara cevap veremeyecek raddeye gelmesi neticesinde, bu alandaki sorunları bertaraf etmek gayesiyle hayatımıza girdiği bilinmektedir. Diğer yünden söz konusu sistemin sınırları Gümrük Müşavirliği sistemine nazaran daha belirgin ve mevzuatı daha dar kapsamlı olmasına karşın, mevzuat değişiklikleri baş döndürücü mahiyettedir. Yapılan mevzuat değişikliklerinin birçoğu da yoruma açık olması münasebetiyle meslektaşlarımızı ve en önemli paydaşımız olan gümrük idaresini teferruatla uğraşmak mecburiyetinde bırakmaktadır. Bu teferruatlardan biri de geçen hafta yürürlüğe giren ve meslektaşlarımızın gündemini manasız bir şekilde işgal eden “Günlük Rapor” kavramıdır şüphesiz. Bu makalemizde, mesleki hayatımıza uzun bir aradan sonra yeniden giren günlük raporla alakalı YGM tebliğinin satır aralarından adeta mefhum-u muhalifinden istihraç etmek suretiyle yaptığımız çıkarımlara ve mülahazalara değinilecektir.

II. ANAHTAR KELİMELER:

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri (YGM), Günlük Rapor, Tespit, İnceleme, Antrepo, Gümrük, Gümrük İdaresi, Bakanlık, Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü.

III. Günlük Rapor Nedir?

10.09.2020 tarih ve 31240 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği’nin “Tanımlar” başlıklı 3/ç fıkrasında “Günlük Rapor; sayım tutanakları ve diğer önemli olaylara ilişkin bilgileri içeren ve yetkilendirilmiş gümrük müşavirince sunulan raporu” ifade ettiği şeklinde tanımlanmış olup, söz konusu tebliğin 6 nolu ekine “Günlük Rapor” formatı derç edilmiştir.

IV. Günlük Raporun Sisteme Yeni Bir katkısı var mı?

Bakanlığımızın konu hakkındaki muradının ne olduğu anlaşılamamış olmakla beraber, kısa ve net bir şekilde ifade etmek gerekirse günlük raporun ne sistemin işleyişine ne

gümrük gözetiminin daha etkin bir şekilde uygulanmasına ne de bakanlığımızın bu sistemden beklediği maksimum faydaya hizmet edecek bir yönünün bulunmadığı mütalaa edilmektedir.

Zira, günlük rapor devreye alınmadan önce de antrepoda görevli YGM tarafından aşağıdaki hususlar, görev ve sorumluluk perspektifinde cari olarak ifa edilmekteydi.

- Antrepoya giren ve antrepodan çıkan her eşya için sayım tutanağı düzenlemekte; Sayım tutanaklarında eşyanın nitelik ve niceliğine dair tüm bilgilere ve gerekmesi halinde notlar kısmında ilave bilgilere yer verilmekteydi ve hala verilmeye devam ediliyor.
- Antrepoya eşya getiren araçtan teslim alınan eşyanın kap adedinde fazlalık veya eksiklik olması halinde bu husus, BİLGE sistemine girilerek "şartlı ibra" mekanizması devreye sokulmakta ayrıca eş zamanlı olarak (en kısa sürede) ilgili gümrük idaresi bir yazı ile haberdar edilmekteydi ve yeni tebliğden sonra da aynı şekilde işlem tesis edilmeye devam edilecektir.
- Plaka takip sistemi ile antrepoya getirilen ve antrepodan çıkan eşya bilgileri ile bu eşyayı taşıyan araç bilgileri sisteme anında girilmekte ve yine girilmeye devam edilecektir.
- Antrepoda olağan dışı bir husus oluştuğunda bununla ilgili olarak da konuyla ilgili antrepo işleticisi ile müşterek tutanak tanzim edilip, ilgili gümrük idaresi yazılı olarak haberdar edilmekteydi ve yine edilmeye devam edilecektir.

YGM sistemine entegre edilen " Günlük Rapor "da hangi bilgiler var birlikte bakalım:

Referans No
Rapor Statüsü
Sözleşme No
Rapor No
Rapor Tarihi
Kontrol Gümrüğü
Antrepo Kodu
Sayfa Sayısı
Tespit Tarihi
Olay Listesi
Sayım Tutanağı Listesi

Tablodaki bilgilerden de anlaşılacağı üzere, "günlük rapor" uygulaması devreye alınmadan önce, "günlük raporda" yer alan tüm hususlarla ilgili bilgiler gerek sistem üzerinden gerekse yazılı olarak YGM tarafından antreponun bağlı bulunduğu Gümrük İdaresine verilmekteydi. Bu nedenle "Günlük rapor" uygulaması ile yapılan birçok işlem mükerrer olarak yapılması şöyle dursun; sisteme ilave yük getireceği kuşkusuzdur.

Diğer yönden, anlatılan hususları, tek pencerede görmek amaçlanıyorsa, buna da kimsenin bir diyeceği olmayacaktır elbette...

V. Günlük Rapor Ne Zaman Düzenlenir / Ne zaman Düzenlenmez?

Yeni tebliğimiz 10.09.2020 tarih ve 31240 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olmakla birlikte günlük raporların yürürlük tarihi 10.11.2020 belirlenmişti. İki aylık zaman zarfında "oryantasyon" süreci işletilmeden ve saha gerçekliği göz önünde bulundurulmadan, kullanım rehberi yayımlanmadan tam da yürürlük tarihinde sistem devreye alındığı için birçok sıkıntıyı da beraberinde getirdiğine ve bir hafta geçmeden sistemde revizyon yapıldığına şahit olduk. Bütün bunlara kaşın 17.11.2020 tarihinde sisteme yüklenen "Günlük Rapor Kullanım Rehberi" nin de kafa karışıklığını gideremediği gibi tebliğden çıkarılan yorumlara muhalefet edecek şekilde kafa karışıklığını artırdığı gözlenmektedir. Meslektaşlarımız arasında yapılan yazışmalardan ve görüşmelerden bu kafa karışıklığının oluşan soruların yanıtları netleşinceye kadar devam edeceği ön görülmektedir. Bu meyanda Gümrük Müşavirleri Derneklerimizin Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü'ne muhatap yazıları da sorunun bölgesel olmadığını tüm ülke sathına sirayet ettiğini gösteriyor.

Yeni tebliğe ve uygulama sahasına "Günlük Rapor" kavramı girdiğine göre; günlük rapora gerek olup olmadığı hususunun bir tarafa bırakılıp, günlük raporun ne zaman düzenlenip ne zaman düzenlenmeyeceği sorusu etrafında sorunun düğümlendiğine bir haftadır şahit olduğumuz vakidir. 17.11.2020 tarihinde sisteme yüklenen, Günlük Rapor Kullanım Rehberine göre *"Gün içerisinde antrepoda işlem olmamış ve önemli bir olay olmamışsa herhangi bir giriş yapmadan gönderim tamamlanır."* Hükmünden her gün için rapor tanzim edilmesi gerektiği sonucu çıkmakla birlikte bu hükmün YGM tebliğine aykırılık oluşturduğu düşünülmektedir. Günlük rapor hususundaki yorumlarımızı YGM tebliğinin mefhum-u muhalifinden istihraç etmek suretiyle maddeler halinde sıralamak ve soru formatına dönüştürmek gerekirse:

- 1. "Madde:4/1-ç) Günlük rapor:** Sayım tutanakları ve diğer önemli olaylara ilişkin bilgileri içeren ve yetkilendirilmiş gümrük müşavirince sunulan raporu ifade eder".

Şu hâlde, sayım tutanağı ve önemli olay yoksa günlük rapor ihdas etmek sisteme ekstra yük külfetinden başka bir fayda sağlayabilir mi? Referans almaktan öteye gitmeyecek; sanal bir raporun kime ve neye faydası olacaktır?

2. *"Madde:17/2-d) Sayım tutanakları ve diğer önemli olaylara ilişkin bilgiler esas alınarak hazırlanacak günlük rapor, tespit işleminin yapıldığı günün sonuna kadar yetkilendirilmiş gümrük müşaviri tarafından elektronik ortamda sunulur."*

Herhangi bir konu ya da sorun üzerine yapılan inceleme ile ilgili durumu ve sonucu belirtmek ve/veya tespit etmek üzere yazılan yazılara rapor denildiği göz önünde bulundurulduğunda zikredilen fıkrada da hüküm altına alınan günlük rapora dayanak teşkil eden sayım tutanakları ve önemli olaylara ilişkin bilgi yoksa ne esas alınarak günlük rapor hazırlanacaktır?

3. *"MADDE 18 – (1) Tespit raporları, günlük rapor ve sayım tutanaklarında yer alan bilgiler idare tarafından kontrol edilir. Sayım tutanaklarında yer alan bilgilerle uyumlu olduğu saptanan günlük rapor ve tespit raporları sistem üzerinden onaylanır. Günlük raporda herhangi bir önemli olay yaşanmadığının bildirilmesi durumunda gümrük idaresince onay veya ret işlemi yapılmaz."*

Fıkrada hem önemli bir olay yaşanmadığı bildirilmişse gümrük idaresince onay/red işlemi yapılmaz deniliyor hem de sayım tutanaklarında yer alan bilgilerle uyumlu olduğu saptanan günlük rapor ve tespit raporları sistem üzerinden onaylanır deniliyor. Önemli olay olmamakla birlikte, tespit tutanak varsa bu durumda sistem üzerinde onaylanır hükmüne rağmen önemli olay yok diye onay işlemi yapılmayacak mı? Fıkranın yazımında bir çelişki bulunmuyor mu?

Ez cümle Günlük Raporun tanzimi iki şarttan en az birinin gerçekleşmesine bağlanmış durumda. Bu şartlar ise önemli olay ve sayım tutanaklarının varlığı. Madde fıkrasının yapısında çelişki bulunsa da günlük raporun hangi durumlarda verilir, hangi durumlarda verilmeyeceğine delalet etmesi bakımından dikkate şayan.

4. *"MADDE 22 – (1) -b) Tespit işlemlerinin yapılması sırasında gümrük mevzuatına herhangi bir aykırılık tespit edilmesi veya böyle bir aykırılık bulunduğu dair ciddi şüpheler oluşması halinde, derhal ilgili gümrük müdürlüğüne bildirimde bulunmak ve bu durumu günlük raporda belirtmek,"*

Bu fıkrada da tespit işlemi ile günlük rapor arasında bir bağ var. Cümlelerin ziddinden tespit işlemi yoksa günlük rapor da olmaz hükmü çıkmıyor mu?

5. "MADDE 22 – (1) g) Günlük rapor ve 11 inci maddede yer alan tespit işlemleri gerçekleştirilirken bir tespitle ilgili birden fazla hususta gümrük idaresinde gereksiz iş yüküne neden olacak şekilde düzeltme talebinde bulunmamak,"

Bu fıkrada da günlük rapor ibaresi bir tespitle birlikte zikrediliyor. Dolayısıyla rapor için ilk şart tespit işlemi değil midir? Tespitin olmadığı yerde rapordan söz edilebilir mi? Herhangi bir konu ya da sorun üzerine yapılan inceleme ile ilgili durumu ve sonucu belirtmek üzere yazılan yazılara rapor denilmez mi? Olayla ilgili inceleme ve durum yoksa rapor olur mu?

6. 17.11.2020 tarihinde sisteme yüklenen, Günlük Rapor Kullanım Rehberine göre gün içerisinde antrepoda işlem olmamışsa bile günlük raporun ihdas edilmesi gerektiğine hükmedildiğine göre normal çalışma zamanları dışında ve **tespit işleminin olmadığı** "Cumartesi-Pazar-Resmi tatil Günleri" gibi zaman dilimleri için günlük rapor tanzim edilmesi gerekir mi?
7. Günlük Rapor öncesinde işlem olmuşsa sayım tutanakları sistem üzerinden gönderildiğine göre günlük rapor ekine o güne ait sayım tutanakları otomatik olarak entegre edilemez mi (Aylık tutanakların aylık raporla ilişkilendirildiği gibi; günlük tutanakların günlük raporla ilişkilendirilmesi)?
8. Sitemde bir zincir oluşturmak adına günlük tutanakların; günlük rapora; günlük raporların da aylık rapora bağlanması daha faydalı veri alınmasına katkı sağlamaz mı?

VI. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Meri Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği ile daha önceden mülga edilen tebliğler bir arada değerlendirildiğinde günlük raporların hatta bırakın günlük raporları herhangi bir raporun ihdas edilebilmesi için her şeyden önce o raporun yazılmasına mesnet teşkil edecek durumların ve/veya tespitlerin varlığından bahsedilmesi gerekir; şayet ortada durum, tespit, vaka, inceleme vb. gibi hususlar bulunmuyorsa; bu hususların serencamını teşkil edecek raporun da olmayacağı ve veya olamayacağı olsa bile o raporun sanal olacağı izahtan varestedir.

Sonuç olarak, mezkur tebliğin satır aralarından çıkardığımız sonuçlar günlük raporun, sayım tutanakları ve diğer önemli olaylara ilişkin bilgilere göre ihdas edilmesi gerektiği; bu bilgilerin olmadığı yani antrepolarda giriş-çıkış işlemlerinin yapılmadığı ve eksiklik/fazlalık, hırsızlık, zarar gören eşya, antrepoda bulunan kameraların

arızalanması/çalışmaması, eşyayı taşıyan aracın mührünün bozulmuş olması vb. gibi önemli olayların yaşanmadığı günler için "Günlük Rapor" ihdas etmenin "sanal" kavramı ile izah edilebilecek fuzuli meşgale olduğu & olacağı tasavvur edilmektedir.

"Söylesem tesiri yok sussam gönül razı değil"...

Kaynakça:

- 1- Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği (10.09.2020 t. 31240 s. R.G.)
- 2- YGMS Günlük Rapor Kullanım Rehberi
- 3- Gümrük Müşavirleri derneklerinin Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü'ne muhatap 16.11.2020 tarih ve 59038977 sayılı yazıları